

Skrypty Becka

Małgorzata Kuć

Wiktymologia

**Wydawnictwo
C.H.Beck**

SKRYPTY BECKA

Wiktymologia

W sprzedaży:

L. Gardocki

PRAWO KARNE, wyd. 16

Podręczniki Prawnicze

A. Marek

PRAWO KARNE, wyd. 9

Studia Prawnicze

J. Widacki (red.)

KRYMINALISTYKA

Studia Prawnicze

M. Kuć, M. Gałązka

PRAWO KARNE WYKONAWCZE

Skrypty Becka

M. Kuć

KRYMINOLOGIA

Skrypty Becka

M. Gałązka, R. G. Hałas, S. Hypś, D. Szeleszczuk, K. Wiak

KODEKS KARNY – CZĘŚĆ OGÓLNA. PYTANIA. KAZUSY. TABLICE

Repetytoria C. H. Beck

KODEKS KARNY Z WPROWADZENIEM, wyd. 33

Twoje Prawo

www.sklep.beck.pl

Wiktymologia

Małgorzata Kuć

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2010

Redakcja: Katarzyna Iwaniuk

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2010**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C. H. Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-1936-0

PRZEDMOWA

Skrypt **Wiktymologia** adresowany jest przede wszystkim do studentów kierunków prawa, pedagogiki (w tym zwłaszcza o specjalności „Resocjalizacja”), psychologii, bezpieczeństwa. Może być również przydatny w systemie szkolenia służb mundurowych (w tym przede wszystkim Policji oraz Służby Więziennej), a także aplikantom: sądowym, prokuratorskim, kuratorskim. W pewnym zakresie może również być pomocny w pracy służb socjalnych.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że jakkolwiek wiktymologia jest dyscypliną młodą, to jednak w obszarze jej zainteresowania znalazło się stosunkowo dużo złożonych problemów badawczych. Z uwagi na to nie jest możliwe nawet skrótowe przedstawienie ich wszystkich. Wybór zagadnień opisanych w skrypcie został podyktowany koniecznością uwzględnienia kwestii podstawowych lub takich, które z racji swojej aktualności, przydatności dla praktyki bądź nowości zasługują na uwagę. Przyjęcie takich kryteriów doboru treści pozostaje w ścisłym związku z dydaktycznym charakterem opracowania, ale także ma na względzie możliwość jego wykorzystania w sferze praktyki. Z uwagi na to szerzej została podyktowana problematyka różnego typu uzależnień, problematyka samobójstw, zagadnienia wiktyimizacji penitencjarnej oraz przeciwdziałania przestępczości. Społeczne znaczenie tych problemów nie budzi wątpliwości. W ograniczonym zakresie natomiast przedstawiona została tematyka odnosząca się do ustalenia statusu wiktymologii w systemie nauk, określenia jej zadań, ram współpracy z innymi naukami wykorzystywanymi pomocniczo do realizacji przedmiotu badań, problematyka zagrożeń środowiska naturalnego oraz nadużyć władzy. W opracowaniu zostało pominięte zagadnienie rozwoju wiktymologii w płaszczyźnie historycznej, a także problematyka metodologii badań wiktymologicznych.

Kryterium wyboru treści podjętych w opracowaniu była przydatność dla podstawowego zapoznania z treścią i specyfiką przedmiotu, dająca niezbędne podstawy do samodzielnych poszukiwań celem uzupełnienia interesujących problemów na gruncie literatury wiktymologicznej oraz literatury nauk pomocniczych.

Skrypt wykorzystuje najczęściej proponowaną dla przekazu dydaktycznego systematykę wykładu, jedynie w niektórych przypadkach wykazując pewne odstępstwa.

Dydaktyczny charakter opracowania miał wpływ na decyzję o zasadności powtórzeń niektórych treści tak, aby ułatwić ich zrozumienie i przygotowanie studentów do egzaminu.

Lublin, lipiec 2010 r.

dr Małgorzata Kuć

SPIS TREŚCI

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XI
Wykaz wybranej literatury	XV
Rozdział I. Zagadnienia wprowadzające	1
§ 1. Definicja i przedmiot badań wiktymologii	1
§ 2. Zadania wiktymologii	2
§ 3. Orientacje w wiktymologii.....	3
§ 4. Rodzaje wiktymologii.....	4
§ 5. Wiktymologia a kryminologia	7
§ 6. Nauki pomocnicze wiktymologii.....	8
§ 7. Problematyka zagrożeń.....	9
I. Pojęcie zagrożenia.....	9
II. Klasyfikacja zagrożeń.....	10
III. Skutki zagrożeń	13
IV. Świadomość zagrożeń.....	13
§ 8. Pojęcie ofiary	14
§ 9. Pojęcie wiktymizacji.....	15
Rozdział II. Wiktymologia ogólna	17
§ 11. Zagrożenia ze strony środowiska naturalnego.....	18
§ 12. Problem alkoholizmu	20
I. Wpływ alkoholu na organizm człowieka	20
II. Alkohol jako czynnik kryminogeny i wiktymogeny	23
III. Przeciwdziałanie	24
§ 13. Problem narkomanii	27
I. Pojęcie środków odurzających i narkomanii.....	27
II. Klasyfikacja środków odurzających	28
III. Uzależnienie.....	29
IV. Środki odurzające jako czynniki kryminogenne i wiktymogenne.....	32
V. Przeciwdziałanie	34
§ 14. Problem nikotynizmu.....	38
§ 15. Uzależnienie od mediów	40
I. Definicja	40

II. Przyczyny	42
III. Skutki nadużywania i uzależnienia od mediów.....	43
IV. Przeciwdziałanie	44
§ 16. Uzależnienie od sekt.....	45
I. Definicja sekt, uzależnienia od sekt i mechanizm jego powstawania.....	45
II. Uwarunkowania przynależności do sekt.....	48
III. Negatywne konsekwencje przynależności do sekt	51
IV. Profilaktyka	52
§ 17. Samobójstwo jako przejaw autowiktylizacji.....	53
I. Wiadomości ogólne.....	53
1. Definicja samobójstwa	53
2. Kierunki badania samobójstw	55
II. Przyczyny popełniania samobójstw	57
III. Samobójstwa wśród młodzieży	59
IV. Metody popełniania samobójstw	60
V. Typologia samobójstw	60
VI. Zapobieganie samobójstwom.....	61
VII. Związek samobójstwa z zabójstwem.....	62
VIII. Prawnokarna problematyka samobójstw	63
§ 18. Zagrożenia w miejscu pracy.....	63
I. Przyczyny występowania zagrożeń w miejscu pracy	65
II. Przejawy zagrożeń w miejscu pracy	67
III. Sposoby przeciwdziałania zagrożeniom w miejscu pracy.....	68
§ 19. Mobbing jako szczególny przykład zagrożenia w miejscu pracy	70
I. Pojęcie	70
II. Przyczyny	71
III. Cechy	71
IV. Rodzaje	73
V. Skutki.....	73
VI. Ochrona ofiar mobbingu	74
Rozdział III. Wiktymologia społeczna.....	77
§ 20. Problem bezrobocia.....	77
§ 21. Patologia rodziny.....	81
I. Problem zaniedbań wychowawczych	81
§ 22. Nadużycia władzy	84
§ 23. Przemoc w szkole	84
I. Pojęcie przemocy w szkole	84
II. Przyczyny przemocy.....	85
III. Przejawy przemocy	87
1. Przemoc uczniów wobec uczniów	87
2. Przemoc uczniów wobec nauczycieli	87
3. Przemoc nauczycieli wobec uczniów	88
IV. Skutki przemocy w szkole.....	88
V. Przeciwdziałanie przemocy w szkole.....	89

Rozdział IV. Wiktymologia kryminalna	93
§ 24. Rozwój wiktymologii kryminalnej.....	94
§ 25. Pojęcie ofiary przestępstwa	94
§ 26. Typologia ofiar	94
§ 27. Rola ofiary w genezie przestępstwa.....	96
§ 28. Wiktymizacja kryminalna.....	98
I. Pojęcie wiktymizacji kryminalnej.....	98
II. Zakres wiktymizacji kryminalnej.....	99
III. Wskaźniki wiktymizacji	100
IV. Przeciwdziałanie wiktymizacji kryminalnej.....	100
§ 29. Przemoc w rodzinie	103
I. Definicja przemocy	103
II. Cechy przemocy w rodzinie.....	103
III. Uwarunkowania i konsekwencje przemocy w rodzinie.....	107
IV. Pomoc ofiarom przemocy domowej.....	115
V. Przestępstwo z użyciem przemocy	118
§ 30. Strach przed przestępczością i poczucie bezpieczeństwa	119
I. Pojęcie strachu i lęku	119
II. Syndrom sztokholmski	119
III. Czynniki wpływające na poczucie bezpieczeństwa.....	121
§ 31. Problem terroryzmu	123
I. Definicje i cechy terroryzmu.....	123
II. Klasyfikacja terroryzmu	126
III. Problem osobowości terrorystycznej	126
IV. Ofiary terroryzmu	128
V. Terroryzm a problem bezpieczeństwa wewnętrznego.....	129
§ 32. Ofiara przestępstwa a wymiar sprawiedliwości	130
§ 33. Problematyka mediacji.....	132
I. Mediacja a koncepcja sprawiedliwości naprawczej	132
II. Definicja mediacji	133
III. Cele procesu mediacyjnego	135
IV. Zasady mediacji.....	135
V. Cechy i umiejętności mediatora.....	136
VI. Mediacja w sprawach karnych.....	137
VII. Mediacja w sprawach nieletnich.....	139
VIII. Zalety mediacji	142
Rozdział V. Wiktymologia penitencjarna	143
§ 34. Pojęcie wiktymologii penitencjarnej.....	144
§ 35. Przeludnienie więzień	145
§ 36. Podkultura więzienna.....	147
I. Pojęcie podkultury więziennej	147
II. Przyczyny występowania podkultury więziennej	147
III. Funkcje podkultury	150
IV. Przejawy podkultury przestępczej.....	151

V. Przeciwdziałanie podkulturze więziennej	153
§ 37. Samobójstwa w zakładach karnych i aresztach śledczych	155
I. Specyfika zjawiska	155
II. Przyczyny	156
III. Przeciwdziałanie	157
Rozdział VI. Problematyka ofiar przestępstw w dokumentach	
międzynarodowych	161
§ 38. Wiadomości wprowadzające	161
§ 39. Ochrona kobiet i dzieci jako ofiar przestępstw	162
§ 40. Problematyka niewolnictwa i pracy przymusowej	162
§ 41. Problematyka handlu ludźmi	163
§ 42. Problematyka przemocy domowej i wykorzystywania seksualnego	164
§ 43. Problematyka tortur	165
§ 44. Problematyka terroryzmu	165
§ 45. Problematyka przestępstw z nienawiści (rasizm i ksenofobia)	166
§ 46. Europejskie Forum Służb dla Ofiar Przestępstw	166
Indeks rzeczowy	171

WYKAZ SKRÓTÓW

1. Literatura

- Amin*, Ofiara..... *S. M. Amin*, Ofiara przestępstwa we współczesnych systemach prawnokarnych ze szczególnym uwzględnieniem jurejurisprudencji Islamu, Toruń 1995
- Bieńkowska*,
Wiktymologia *E. Bieńkowska*, Wiktymologia. Zarys wykładu, Warszawa 2000
- Hołyst*,
Kryminologia, [] *B. Hołyst*, Kryminologia, Warszawa 1999; Warszawa 2000
- Hołyst*, Suicydologia..... *B. Hołyst*, Suicydologia, Warszawa 2002
- Hołyst*, Wiktymologia.... *B. Hołyst*, Wiktymologia, Warszawa 2006
- Hołyst*, Terroryzm, t. 1... *B. Hołyst*, Terroryzm, t. 1, Warszawa 2009

2. Akty prawne

- AlkU ustawa z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.)
- DozórElektrU..... ustawa z 7.9.2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r. Nr 172, poz. 1069 ze zm.)
- KC..... Kodeks cywilny
- KK Kodeks karny
- KKW..... Kodeks karny wykonawczy
- Konstytucja RP Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- KP Kodeks pracy
- KPC Kodeks postępowania cywilnego
- KPK Kodeks postępowania karnego
- KSH Kodeks spółek handlowych
- MediacjaKarnaR..... rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 13.6.2003 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz.U. Nr 108, poz. 1020 zem.)
- MediacjaNielR rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 18.5.2001 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich (Dz.U. Nr 56, poz. 591 ze zm.)

NarkU	ustawa z 29.7.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.)
NielU	ustawa z 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178 ze zm.)
OśrRodzR	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 3.8.2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych (Dz.U. Nr 97, poz. 1063 ze zm.)
OddziałPenitR.....	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 14.8.2003 r. w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. Nr 151, poz. 1469 ze zm.)
PrzemocU	ustawa z 29.7.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.)
RegPozbWolR	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 25.8.2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. Nr 152, poz. 1493)
RegTymAR.....	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 25.8.2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz.U. Nr 152, poz. 1494)
SWU	ustawa z 26.4.1996 r. o Służbie Więziennej (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 ze zm.)
UdziPodR.....	rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 1.12.2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i trybu uczestnictwa podmiotów w wykonywaniu kar, środków karnych, zabezpieczających i zapobiegawczych, a także społecznej kontroli nad ich wykonywaniem (Dz.U. Nr 211, poz. 2051)

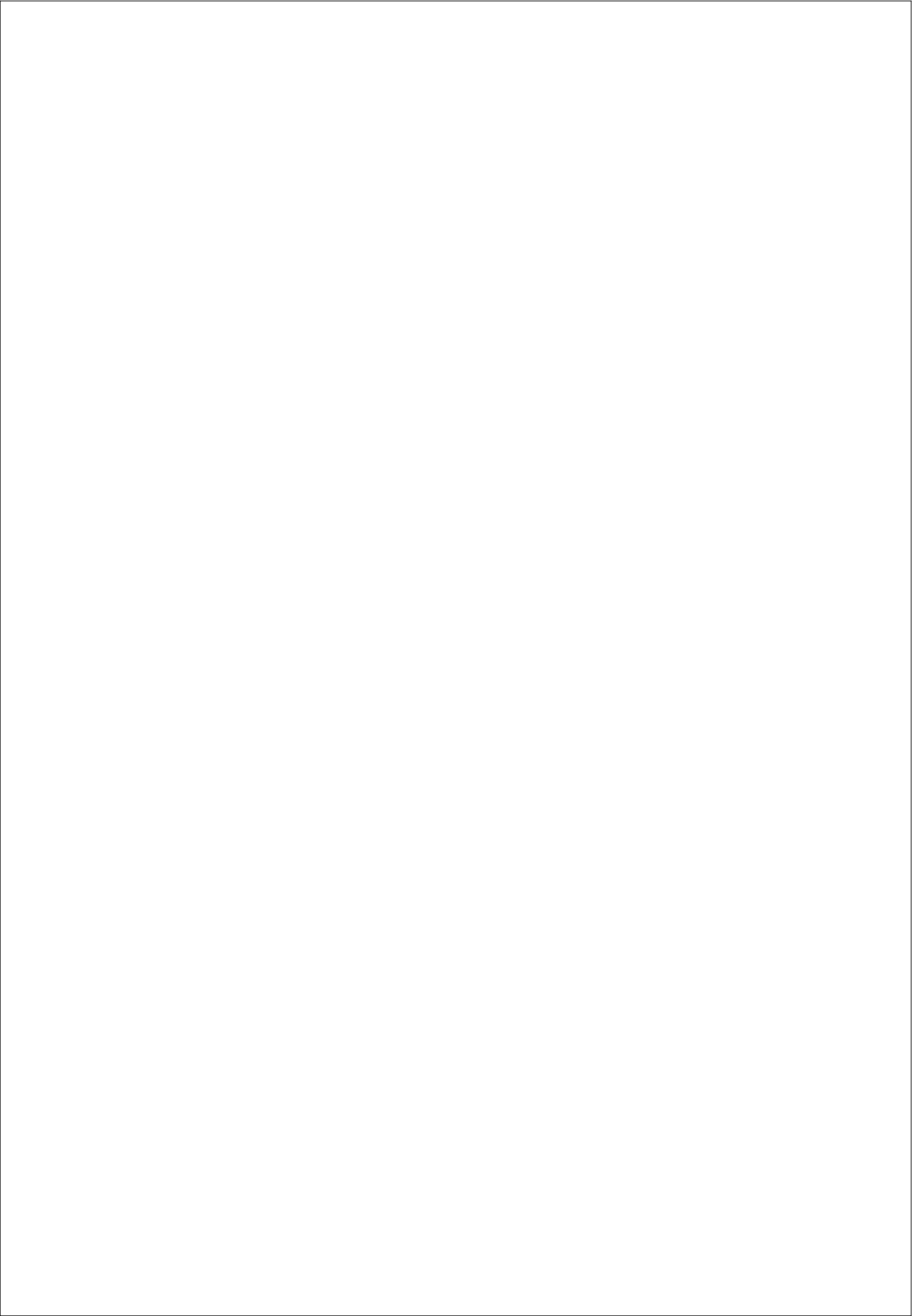
3. Czasopisma i publikatory

Arch. Krym.....	Archiwum Kryminologii
Dz.U.....	Dziennik Ustaw RP
Dz.Urz.....	Dziennik Urzędowy
Pal.	Palestra
PiP.....	Państwo i Prawo
PiZS	Praca i Zabezpieczenia Społeczne
PPK.....	Problemy Prawa Karnego
PPKrym.	Przegląd Penitencjarny i Kryminologiczny
Prok. i Pr.....	Prokuratura i Prawo
Przegl. Sąd.....	Przegląd Sądowy
PWP	Przegląd Więziennictwa Polskiego
SKKiP.....	Studia Kryminologiczne, Kryminalistyczne i Penitencjarne
SR	Socjologia Religii

4. Inne skróty

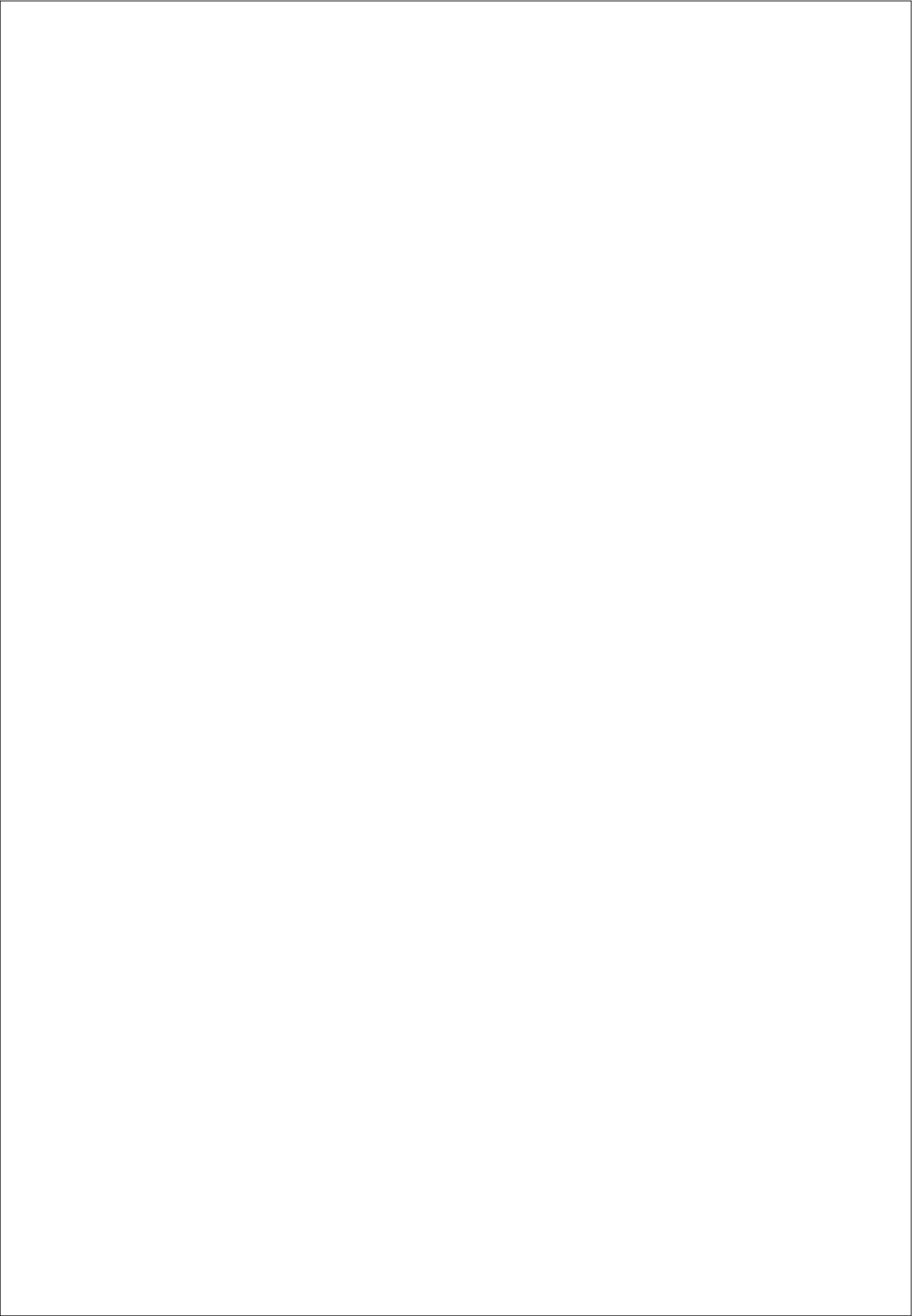
art.....	artykuł (-y)
gr.....	grecki (-a, -e)

ha	hektar (-y)
łac.....	łaciński (-a, -e)
m.in.....	między innymi
nast.....	następny (-e)
Nr.....	numer (-y)
red.....	redaktor (-rzy)
tj.....	to jest
s.....	strona (-y)
t.....	tom (-y)
tekst jedn.	tekst jednolity
z.....	zeszyt (-y)
ze zm.....	ze zmianami
zob.....	zobacz

WYKAZ WYBRANEJ LITERATURY

- S. M. Amin*, Ofiara przestępstwa we współczesnych systemach prawnokarnych ze szczególnym uwzględnieniem jurysprudencji Islamu, Toruń 1995
- E. Bieńkowska*, Wiktymologia. Zarys wykładu, Warszawa 2000
- E. Bieńkowska*, Państwowa kompensacja dla ofiar przestępstw, PiP 2008, z. 5
- E. Bieńkowska, L. Mazowiecka*, Ofiara przestępstwa w dokumentach międzynarodowych, Warszawa 2009
- E. Bieńkowska, L. Mazowiecka*, Prawa ofiar przestępstw, Warszawa 2009
- E. Bieńkowska, L. Mazowiecka*, Uprawnienia pokrzywdzonego przestępstwem, Warszawa 2009
- J. Blachut, K. Krajewski, A. Gaberle*, Kryminologia, Gdańsk 1999
- L. Falandysz*, Wiktymologia, Warszawa 1979
- L. Falandysz*, W kręgu kryminologii radykalnej, Warszawa 1986
- A. Gaberle*, Nierozłączna triada. Przestępczość. Przestępca. Społeczeństwo, Gdańsk 2003
- B. Hołyst*, Kryminologia na świecie, Warszawa 1979
- B. Hołyst*, Na granicy życia i śmierci. Studium kryminologiczne i wiktymologiczne, Warszawa 2002
- B. Hołyst*, Suicydologia, Warszawa 2002
- B. Hołyst*, Wiktymologia, Warszawa 2006
- B. Hołyst*, Kryminalistyka, Warszawa 2004
- B. Hołyst*, Kryminologia, Warszawa 2007
- A. Jaworska* (red.), Kryminologia i kara kryminalna. Wybrane zagadnienia, Kraków 2008
- J. Malec* (oprac.), Raport. Sytuacja ofiar przestępstw w Polsce, Warszawa 2002

ROZDZIAŁ I

ZAGADNIENIA WPROWADZAJĄCE

Literatura uzupełniająca: *S. M. Amin*, Ofiara przestępstwa we współczesnych systemach prawodawczych ze szczególnym uwzględnieniem jurysprudencji Islamu, Toruń 1995; *G. de Becker*, Dar strachu. Jak wykorzystać sygnały o zagrożeniu, które ostrzegają nas przed przemocą i zapewniają przeżycie, Poznań 1998; *E. Bieńkowska*, Wiktymologia. Zarys wykładu, Warszawa 2000; *taż*, Zjawisko wiktyimizacji wtórnej. Pojęcie, przyczyny, przeciwdziałanie (na przykładzie niektórych polskich regulacji karnych), Arch. Krym. 2007–2008, t. XXIX–XXX, s. 65–80; *J. Blachut*, Problemy związane z pomiarem przestępczości, Warszawa 2007; *J. Blachut, J. Czapska, J. Widacki*, Zagrożenie przestępczością, Warszawa–Kraków 1997; *T. Cielecki*, Koordynacja systemu przeciwdziałania patologii społecznej, [w:] *J. Czapska, J. Widacki* (red.), Bezpieczeństwo lokalne. Społeczny kontekst prewencji kryminalnej, Warszawa 2000; *B. Czarnecki, W. Siemiński*, Kształtowanie bezpiecznej przestrzeni publicznej, Warszawa 2004; *H. von Henting*, The Criminal and His Victim. Studies in the Sociobiology of Crime, New York 1979; *B. Hołyst*, Rola ofiary w genezie zabójstwa, PiP 1964, z. 4; *tenże*, Na granicy życia i śmierci. Studium kryminologiczne i wiktymologiczne, Warszawa 2002; *B. Hołyst, E. Kube*, Strach przed przestępczością – zaniedbany problem polityki kryminalnej, Prok. i Pr. 1995, Nr 1; *G. Kelling, C. M. Coles*, Wybite szyby. Jak zwalczyć przestępczość i przywrócić ład w najbliższym otoczeniu, Poznań 2000; *A. Kępiński*, Lęk, Kraków 1995; *K. Kisiała, T. Jezierski*, Holistyczne rozumienie problemów bezpieczeństwa, [w:] *J. Widacki, J. Czapska* (red.), Bezpieczny obywatel – bezpieczne państwo, Lublin 1998; *M. Kuć*, Poczucie bezpieczeństwa jako problem kryminologiczny i wiktymologiczny, [w:] *J. Świtka, M. Kuć, G. Gozdór* (red.), Społeczno-moralna potrzeba bezpieczeństwa i porządku publicznego, Lublin 2007; *A. Marek*, Ofiara przestępstwa a wymiar sprawiedliwości, SKKiP 1989, t. 16; s. 109–123; *A. S. Reber*, Słownik psychologii, Warszawa 2000; *H. J. Schneider*, Wiktymologia. Nauka o ofierze przestępstwa, SKKiP 1980, t. 11; *A. Siemaszko*, Kogo biją, komu kradną. Przestępczość nie rejestrowana w Polsce i na świecie, Warszawa 2001; *S. Skorupka, H. Auderska, Z. Łempicka* (red.), Mały słownik języka polskiego, Warszawa 1989.

§ 1. Definicja i przedmiot badań wiktymologii

Wiktymologia (łac. *victima* – ofiara oraz gr. *logos* – nauka) jest nauką „o wiktyimizacji i ofiarach w kontekście funkcjonowania systemów wymiaru sprawiedliwości” (*Bieńkowska*, Wiktymologia, s. 79).

Nauka o ofiarach przestępstw pojawiła się jako wynik kryminologicznych analiz dotyczących przestępstwa i jego sprawcy. Pierwotnie badania nad przestępczością przyjmowały za prawidłowość to, że **sprawca jest stroną aktywną** przestępstwa, natomiast **ofiara – stroną pasywną**. Rozwój badań kryminologicznych dał podstawy do pytania, **czy zawsze ofiara jest stroną pasywną w przestępstwie?** Dało to początek naukowym badaniom problematyki **roli ofiary w genezie przestępstwa**, która stanowi podstawowy przedmiot zainteresowania wiktymologii. Prowadzone badania doprowadziły do ustaleń, że **ofiara przestępstwa może mieć wpływ na:**

- 1) **powzięcie zamiaru** przestępczego,
- 2) **realizację zamiaru** przestępczego.

Pierwsze analizy wiktymologiczne dały podstawy do stwierdzenia, że ofiara także może być w różnym stopniu stroną aktywną w przestępstwie.

Podstawowym **przedmiotem badań wiktymologii** jest:

- 1) rola ofiary w genezie przestępstwa,
- 2) potencjał wiktymogeny,
- 3) typologia ofiar,
- 4) kategorie zagrożeń,
- 5) przeciwdziałanie zagrożeniom,
- 6) prawa ofiar przestępstw.

§ 2. Zadania wiktymologii

Złożoność problematyki badawczej, jaka wynika z analizy relacji pomiędzy sprawcą a ofiarą przestępstwa, podejmowanej przez wiktymologię, powoduje konieczność usystematyzowania zadań tej nauki.

B. Hołyst proponuje następujące ujęcie **zadań wiktymologii** (*Hołyst*, *Wiktymologia*, s. 37–39):

1) **zadania ogólne:**

- a) diagnozowanie sytuacji,
- b) interpretacja sytuacji,
- c) zapobieganie zjawiskom niepożądanym,
- d) przygotowywanie propozycji dotyczących tworzenia sytuacji pożądanych;

2) **zadania szczegółowe:**

- a) edukacja społeczna w zakresie rozumienia stosunków społecznych, własnej roli w społeczeństwie, odpowiedzialności za nieostrożność i prowokację, ochrony samego siebie przed stanieniem się ofiarą,
- b) pomoc na rzecz ofiar, która ma doprowadzić do pełnego powrotu poszkodowanej osoby do społeczeństwa (budowanie systemów pomocowych dla ofiar przestępstw),
- c) psychoterapia i socjoterapia osób podatnych na uleganie sytuacjom zagrożenia.

Wiktymologia wieloaspektowo analizuje problem wiktyimizacji (zob. § 9 niniejszego rozdziału), a mianowicie:

- 1) opisuje zjawisko wiktyimizacji,
- 2) wyjaśnia jego przyczyny,
- 3) poszukuje sposobów przeciwdziałania wiktyimizacji,
- 4) poszukuje sposobów usuwania następstw wiktyimizacji.

Ważnym zadaniem wiktymologii, obok diagnozy zagrożenia ogólnego, jest przewidywanie **zagrożenia poszczególnych kategorii demograficznych**. W takim znaczeniu chodzi o **określenie zagrożenia**, jakie wynika m.in. z:

- 1) wieku,
- 2) płci,
- 3) wyglądu zewnętrznego,
- 4) statusu ekonomicznego,
- 5) stylu życia (m.in. konieczność poruszania się w określonym czasie, w określonym miejscu, w związku z wykonywaną pracą lub inną typową aktywnością).

Wiktymologia ma dążyć do „systemowego badania wszystkich tych cech osób, a także cech sytuacji, które zawierają w sobie ładunek potencjału wiktyimizacyjnego” (*Hołyst, Wiktymologia, s. 37*).

Poza podziałem zadań wiktymologii na ogólne i szczegółowe, zadania te mogą być ujmowane z punktu widzenia (*Hołyst, Wiktymologia, s. 40*):

- 1) poznawczego,
- 2) praktycznego,
- 3) metodologicznego (konieczność wykorzystywania aparatu diagnostyczno-interpretacyjnego innych nauk).

§ 3. Orientacje w wiktymologii

Sposób realizacji zadań wiktymologii pozwala na wyróżnienie **dwóch orientacji w wiktymologii**:

- 1) orientacji **naukowej**,
- 2) orientacji **praktycznej**.

Orientacja naukowa koncentruje się na **badaniu** (przy wykorzystaniu metod naukowych) wszystkich zagadnień, które wchodzą w zakres przedmiotu jej badań (np. zjawiska wiktyimizacji, budowaniu typologii ofiar), co ma służyć przede wszystkim celom poznawczym.

Orientacja praktyczna ukierunkowana jest natomiast na **pomoc ofiarom przestępstw**. W tym zakresie można wyróżnić następujące **rodzaje pomocy**:

- 1) **prawną**,
- 2) **medyczną**,
- 3) **psychologiczną**,